

Juryrapport Gerard Westhoff talendidactiekprijs 2023

De Gerard Westhoff talendidactiekprijs wordt sinds 2009 jaarlijks uitgereikt aan het beste eindonderzoek op het gebied van vreemdetalendidactiek, geschreven door studenten aan Nederlandse lerarenopleidingen. Er zijn twee categorieën: scripties geschreven aan een eerstegraads of een tweedegraads lerarenopleiding. De prijs wordt om het jaar toegekend aan één van deze categorieën. Studenten van de tweedegraads lerarenopleidingen aan hogescholen waren dit jaar aan de beurt.

De jury bestond uit Astrid Eelkema (vakdidactica Frans, Hogeschool van Amsterdam), Kristina Goodnight (vakdidactica Engels, Hogeschool Utrecht) en Stefanie Ramachers (vakdidactica Duits, Radboud Universiteit).

De jury heeft vijf inzendingen ontvangen, afkomstig uit vier instellingen. Er waren drie inzendingen Engels en twee Duits. De jury nodigt daarom speciaal de scriptiebegeleiders Frans en Spaans uit scripties te nomineren voor de volgende editie.

De jury was onder de indruk van alle inzendingen. Er was overal een duidelijke link tussen theorie en praktijk, de thematiek was actueel. De jury was zeer tevreden over de kwaliteit van deze afstudeeronderzoeken en heeft besloten om aan één daarvan de prijs en aan een andere een eervolle vermelding toe te kennen. De prijs gaat naar Daimy van Dijk (Hogeschool van Amsterdam), voor de scriptie *The Use of Digital Chatting Tasks to Accommodate for Speaking Anxiety in the ESL/EFL Classroom* en de eervolle vermelding naar Marian Veenstra (NHL Stenden), voor de scriptie *“Doitse wurter lernen ist ainfag”*
- *Woordenschatverwerving dyslectische leerlingen bij Duits.*

Marian Veenstra heeft haar onderzoek uitgevoerd met leerlingen uit een vmbo 2 klas Duits. Haar doel was de dyslectische leerlingen uit deze klas te helpen met het leren van Duitse woorden. Hierbij heeft ze zich gericht op de koppeling tussen klanken en woordbeeld. Ze heeft een interventie ontwikkeld die aangeboden is aan de hele klas, in verschillende deellessen. Leerlingen maakten hierbij gebruik van een klankspellingsschrift om woorden te sorteren waarin dezelfde klank-beeldverbinding voorkwam, de woorden werden auditief en schriftelijk aangeboden. Ze concludeert dat haar interventie alle leerlingen, niet alleen de dyslectische leerlingen, heeft ondersteund bij het leren spellen en herkennen van woorden.

De jury heeft waardering voor het werk van Marian om verschillende redenen. Ze heeft een breed theoretisch kader neergezet en gebruik gemaakt van veel bestaand onderzoek. Ze heeft zelf de ontwerpprincipes bepaald, op basis van de kenmerken van de doelgroep en het dyslexie-beleid op haar school. Haar keuze voor *focus on form* is anders dan in het traditionele grammatica-onderwijs: ze maakt leerlingen taalbewuster en hierin ziet de jury een mooie illustratie van de voorstellen voor curriculumvernieuwing. Haar reflectie op haar resultaten en leerproces is van goede kwaliteit, ze laat zien hoe het uitvoeren van dit onderzoek haar manier van lesgeven heeft veranderd.

De jury vindt tenslotte belangrijk dat Marian zich gericht heeft op een doelgroep die vaak niet adequaat wordt ondersteund in de taallessen. Haar interventie is zowel didactisch als pedagogisch voorbeeldmatig: ze heeft ervoor gekozen om inclusief te werken, door dezelfde interventie aan alle leerlingen te bieden, met extra aandacht voor dyslectische leerlingen. Mooi resultaat dat ze beschrijft is dat dyslectische leerlingen gemotiveerd zijn gebleven voor

Duits, omdat ze gezien hebben dat de docent begrip heeft voor hun problematiek. Alleen hierom zou iedere taaldocent dit eindonderzoek moeten doornemen.

Daimy heeft met een aantal medestudenten deelgenomen aan een lesson-study over het inzetten van digitale chattaken als middel om spreekangst van leerlingen tegen te gaan en de spreekbereidheid van leerlingen te verhogen. Zijn doelgroep waren leerlingen uit een havo 3 klas Engels en uit klas 1 van het MYP (vergelijkbaar met 1 vwo), beide klassen op niveau B1. Leerlingen met meer en minder spreekangst/spreekbereidheid zijn eerst via een vragenlijst geïdentificeerd. Vervolgens hebben leerlingen in paren digitale chattaken uitgevoerd, die in de lesson-study waren ontworpen. Daimy en zijn medestudenten hebben de leerlingen geobserveerd bij de uitvoering van de taken en de transcripties geanalyseerd.

Daimy laat in zijn eindverslag zien hoeveel hij geleerd heeft tijdens de lesson-study. In tegenstelling tot zijn verwachtingen heeft hij ontdekt dat ook leerlingen met een lagere spreekangst profiteren van digitaal chatten, omdat dit ten goede komt aan de complexiteit van hun uitingen. Ook komt hij tot de conclusie dat het inzetten van chunks als extra ondersteuning niet effectief is geweest en daarvoor geeft hij verschillende verklaringen.

De jury heeft het onderzoek van Daimy geselecteerd voor de prijs om verschillende redenen. Het onderwerp is heel relevant, spreekangst is een groot probleem onder leerlingen: Daimy heeft zich hierover theoretisch breed georiënteerd, is goed op de hoogte van de literatuur rond didactisch gebruik van digitaal chatten en laat in de lesson-study zien hoe ict effectief kan worden ingezet in de taalles. De interventie zit goed in elkaar en is goed onderbouwd, met een solide basis in communicatief taalonderwijs. De data-analyse waarop de conclusies zijn gebaseerd is heel inzichtelijk. Daimy heeft veel aandacht voor differentiatie en zoekt naar manieren om taken zo te construeren dat alle leerlingen er baat bij hebben. Dit eindverslag kan iedere docent helpen die beredeneerd met digitaal chatten aan de slag wil.

De jury is ook zeer onder de indruk van zijn reflectie. Daimy komt na bewijs verzameld te hebben in de praktijk terug op eerder gemaakte keuzes, past zijn overtuigingen aan, weegt meerdere oplossingen of verklaringen tegen elkaar af om tot een dieper inzicht te komen, is zich bewust van de hoeveelheid factoren en kenmerken die de prestaties van leerlingen beïnvloeden. Hij formuleert ook suggesties voor toekomstige lesson-studies en kan duidelijk aangeven hoe de samenwerking met medestudenten aan zijn professionele groei heeft bijgedragen.

De jury heeft tot slot een boodschap. Marian en Daimy zijn mooie voorbeelden van de *reflective practitioners* die we willen opleiden. In hun eindverslagen is de praktijk prominent aanwezig en het is ook heel goed zichtbaar hoe ze theorie, lespraktijk en eigen ontwikkeling als taaldocent en pedagoog voortdurend met elkaar verbinden. We kunnen hiervan als lerarenopleiders alleen maar heel blij worden: dit zijn de taaldocenten die we iedere leerling toewensen.